

DEZAVANTAJLI GRUPLARA YÖNELİK SOSYAL POLİTİKA UYGULAMALARININ YEREL DÜZEYDE BİR ÖRNEĞİ OLARAK: KÜTAHYA BELEDİYESİ

Erkay ARICI¹

Özet

Sosyal politikaların tarihi incelendiğinde; insanlık tarihinin her döneminde insanlar arasında gerek bireysel gerekse örgütlenecek yapılan sosyal yardımlaşma örneklerine rastlanılabilmektedir. Sosyal yardımların devlet eliyle planlı bir şekilde yapılması Sanayi Devrimi ile birlikte olmuştur. Sanayileşme neticesi kırsal alanlardan kentsel alanlara doğru yoğun bir şekilde göçler başlamış ve kentsel alanlardaki nüfus yoğunluğu artmıştır.

Kentlerde nüfusun artmasıyla da çevresel, kültürel, ekonomik ve sosyal kimi sorunlar meydana gelmiştir. Dolayısıyla devlet bu sorunların çözümü için sosyal politikalar uygulamaya başlamıştır.

Günümüzde sosyal politikalar merkezi ve yerel yönetimlerce uygulanmaktadır. 1980'li yıllardan sonra neo-liberal politikaların benimsenmesiyle birlikte hizmetlerin sadece merkezden yönetimlerce yapılmasının birtakım aksaklıklara yol açacağı düşüncesi ağır basmış ve yerel yönetimler ön plana çıkmıştır. Yerel yönetimler belirli bir coğrafi alanda yerel ihtiyaçların tespiti ve giderilmesi noktasında, merkezi yönetimlere nazaran daha etkin rol almaktadır. Türkiye'de yerel yönetim birimlerinden belediyelere bu anlamda önemli görevler düşmektedir. Nitekim 2000'li yıllardan sonra yapılan düzenlemelerle belediyelere geleneksel belediyeçilik hizmetlerinin yanında sosyal sorumluluklar da verilmiş, özellikle dezavantajlı grupların korunmasına yönelik faaliyetleri artırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, Dezavantajlı Grup, Kütahya Belediyesi, Sosyal Belediyeçilik, Sosyal Politika.

¹ Bu çalışma Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde sunulan tezden üretilmiştir.

SOCIAL POLICY IMPLICATIONS FOR DISADVANTAGED GROUPS IN MUNICIPALITIES IN TURKEY: THE CASE OF MUNICIPAL KÜTAHYA

Erkay ARICI

Abstract

When the history of social policies is examined; In every period of the history of human beings, examples of social assistance can be found both in the individual and in the organization. Social assistance in the hands of the state in a planned way with the Industrial Revolution. As a result of industrialization, intensive migrations have started from rural areas to urban areas and population density in urban areas has increased.

With the increase of the population in cities, some environmental, cultural, economic and social problems have occurred. Therefore the state has started to implement social policies to solve these problems. Today, social policies are implemented by central and local governments. After the 1980s, with the adoption of neo-liberal policies, the idea that only the central administrations would lead to a number of problems, and the local governments came to the forefront. Local governments take a more active role in identifying and addressing local needs in a specific geographical area than in central governments. important role in this respect falls to the municipalities of the local government units in Turkey. As a matter of fact, with the arrangements made after 2000s, municipalities have been given social responsibilities as well as traditional municipality services, and their activities towards protecting disadvantaged groups have been increased.

Keywords: Local Governments, Disadvantaged Group, Kütahya Municipality, Social Municipality, Social Policy

Giriş

Günümüzde sosyal politika, toplum içerisinde yaşayan bireylerin iş ve sosyal yaşantılarında karşılaştıkları problemlere ya da karşılaşılabilecekleri olumsuzluklara karşı bireyleri koruyan, ihtiyaçları olması durumunda bakımlarının yapılması için politikalar üreten, araştıran, çözümler sunan ve uygulayan bir bilim dalıdır. Sosyal politikalar insanı temel almaktadır. Bireylerin insan onuruna yakışır bir şekilde hayatlarını idame ettirebilmeleri için bireylere ekonomik, hukuksal, kültürel ve sosyal yönlerden destekler vermektedir.

Dünyada sosyal politikanın bilim dalı olarak ortaya çıkışı sanayi devriminden sonra olmuştur. Bu süreçten sonra devletlerin benimsemiş oldukları ekonomi politikaları sosyal politikaya yön vermiştir. 1929 yılında meydana gelen Dünya Ekonomik Buhranı sonrası Keynes'in başta işsizlik ve yoksulluk olmak üzere ekonomik sorunların çözülmesinde önerdiği ve piyasaya devletin aktif müdahalesini gerektiren bakış açısı, başta ABD olmak üzere birçok ülkede etkili olmuştur. Bu anlayış sosyal devlet mantığının da yaygınlaşmasını sağlamıştır. Sosyal devletin temel amacı; bireyler arasında sosyal adaleti, sosyal barışı ve sosyal bütünleşmeyi sağlamaktır. Bu amaçla bireylerin sosyal ve ekonomik yaşamlarına müdahaleyi gerekli görmektedir. II. Dünya Savaşı sonrası devletlerin ekonomik ve sosyal alanlara müdahalesi artmış, sosyal politika uygulama alanları da genişlemiştir. II. Dünya Savaşı'ndan 1970'li yıllara kadar olan dönem aynı zamanda "sosyal politikaların altın çağı" olarak nitelendirilmiştir.

1980'li yıllara gelindiğinde ise önce ABD ve İngiltere'de, ardından dünya genelinde neo-liberal anlayış etkisini göstermiştir. Bu anlayış sosyal ve ekonomik alanda köklü değişikliklerin yaşanmasına sebep olmuştur. Devletin tek elden, merkezi yönetimlerce yürüttüğü hizmetler yerel yönetimler tarafından da yapılmaya başlanmıştır. Yerel yönetimlerin belirli bir alanda faaliyet gösteren bireyleri daha yakından tanıma imkânına sahip olmaları, dolayısıyla halkın sorunlarının çözülmesi ve ihtiyaçlarının karşılanmasında merkezi yönetimlere göre devletin sosyal yönünü daha iyi yansıtabilecekleri düşünülmüştür. Günümüzde devletin sosyal politika uygulama aygıtları arasında; yerel yönetim birimleri, merkezden yönetim birimleri, sivil toplum örgütleri ve özel kuruluşlar yer almaktadır. Yerel yönetimlerin halka hizmet sunumunda en yakın kuruluşlar olmaları, sosyal politika uygulamalarında etkinliğini artırmaktadır.

Türkiye'de sosyal devlet anlayışının temelleri, 1961 Anayasası ile atılmıştır. Bu tarihten sonra dünyadaki gelişmelere paralel olarak sosyal politika uygulamaları da artarak devam etmiştir. 1980'li yıllarda değişen dünya düzeni, küreselleşme ve yönetim algısı Türkiye'yi de etkisi altına almıştır. Buna göre devlet kamusal alanda küçülmeye gitmiş ve yönetim yapısı merkezden yerele doğru kaymıştır. Yerel yönetimler gerek kalkınma gerekse sosyo-kültürel hedeflerin gerçekleştirilmesinde etkin roller almaya başlamışlardır. Yerel yönetim birimlerinden belediyeler, devletin sosyal politika uygulayıcısı haline gelmiştir.

Türkiye'de sosyal politika uygulayıcı kurumlar belediyeler, il özel idareleri ve merkezi idarelerdir. 1990'lı yıllardan sonra Avrupa Birliği'ne uyum sürecinin de etkisiyle dezavantajlı gruplara yönelik sosyal politika uygulamalarına başlanmıştır. Dezavantajlı gruplar yaşadıkları toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik imkânlarından istedikleri gibi faydalanamayan gruplardır. 2000'li yıllardan sonra yapılan düzenlemelerle yerel yönetimlerde ve belediyelerde hizmet sunumunda dezavantajlı grupların önceliğinin dikkate alınması dolayısıyla onların korunması sağlanmıştır.

2004 yılından sonra çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ile sosyal politika alanında belediyelere ve İl Özel idarelerine geniş yetkiler verilmiştir. Özellikle 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı kanun, Türkiye'de modern anlamda sosyal politikaların uygulanmasına öncülük etmiştir. Bu

kanunlarla hizmet sunumunda yaşlılar, muhtaçlar, engelliler, kadınlar ve çocuklara yönelik koruma politikaları benimsenmiştir.

Bu çalışmanın amacı; Türkiye’de belediyelerde sosyal politika uygulamalarının dezavantajlı gruplar üzerindeki etkisini araştırmak ve dezavantajlı grupların sorunlarını Kütahya Belediye’si üzerinden değerlendirmektir. Bu değerlendirmeyi yapabilmek için Kütahya kent örneğinin merkez ilçesi seçilmiş olup, Kütahya’da dezavantajlı gruplara yönelik sosyal politika uygulamaları toplanan veriler sonucunda değerlendirilmiştir. Kütahya’da uygulanan sosyal politikaları ortaya koyabilmek için belediyenin resmi internet sitesinden, faaliyet raporlarından, belediyenin yayımlamış olduğu broşür ve dergilerden, belediye yöneticileriyle yapılan mülakatlardan yararlanılmıştır.

1.Sosyal Politika Kavramı

Sosyal politika kavramı olarak incelendiğinde temelde iki kavramın birleşiminden oluşmaktadır. Politika eski Yunanca “Polis” kelimesinden gelirken, Devletin yürüttüğü birtakım eylemleri çağrıştıran bir kavram olarak görülmektedir. Sosyal kavramı ise Latince “socius” kökeninden gelmekte ve “dost, ortak arkadaş” anlamını taşımaktadır (Tokol, 2000: 1-2). Bu çerçevede sosyal politika kavramı

Devletin toplumsal alanla ilgili ortaya koyduğu, toplumun yararını ve menfaatini gözeterek birtakım uygulamaları anlatmaktadır. Sosyal politika 19. yüzyılda, Batı Avrupa ülkelerinde ve özellikle de Almanya’da işçi sorununu çözmeye yönelik kimi uygulamalarla ortaya çıkmıştır (Güven, 2001: 13). Bu uygulamalar ise ilk olarak, Prof. Dr. Wilhelm Heinrich Riel tarafından Sosyal Politika olarak adlandırılmıştır. Sosyal politika kavramının bilimsellik kazanması ve kamuoyunca yaygınlaşması 1873’de Alman Sosyal ve Siyaset Derneği’nin kurulmasıyla olmuştur. Kavramın bilimsel çerçevesi ise 20. Yüzyılın başlarında Adolf Wagner ve “Sosyal Politika” adlı çalışmayı 1911’de yayımlayan Otto Von Zwidineck Südenhorst tarafından oluşturulmuştur (Altan, 2004: 15). Bu çerçevede Sosyal politika kavramı 19. ve 20. yüzyılın başlarını kapsayan dönemde bazı ekonomik ve sosyal gelişmelerin ışığında ortaya atılmış, oldukça yeni bir kavramdır.

Sosyal politika bilimi sadece kurumsal bir bilim dalı değildir. Oluşturulan ilkeler doğrultusunda yürürlüğe giren uygulamalar, bu bilim dalına gerçeklik kazandırmaktadır (Altan, 2004: 15). Diğer bir deyişle, sosyal politika kavramının içini dolduran sosyal politikanın uygulamalarıdır. Bu çerçevede sosyal politika toplumlardaki farklılıkları ve değişimleri, teknolojik gelişimleri de dikkate alarak gelişen ve değişen, dinamik bir yapıya sahiptir (Çubuk, 1983: 5). Kavramın dinamik bir yapıya sahip olması süreçsel olarak sosyal politikanın tanımı ve kapsamı konularında da farklılıklara yol açmıştır.

Bazı düşünürler sosyal politikayı sınıf farklılıklarının azaltılması noktasından hareketle açıklarken; bazıları ise toplumun refahı, toplumsal barışın tesisi, dezavantajlı grupların korunması gibi konuları da dâhil ederek kavramı geniş bir kapsamda açıklamaktadırlar.

Sosyal politika üzerine önemli çalışmalarıyla tanınan Kessler de sosyal politikayı dar manasıyla kullanmış ve açıklamıştır. Buna göre sosyal politika, sosyal sınıfların hareketleri, mücadeleleri ve farklılıkları karşısında devleti ayakta tutmaya çalışan politikalar (Özaydın, 2008: 165).

Dar anlamda sosyal politika kapitalist ekonomi düzeninde sınıflar arasındaki farklılıkların azaltılması veya ortadan kaldırılmasına; yürürlükteki düzeni devam ettirmeye ve sağlamlaştırmaya yönelik politikalar (Tuna ve Yalçıntaş, 1985: 30).

Geniş anlamıyla sosyal politika bugün geniş toplumsal kesimlere yönelmekle birlikte, bu kesimler içindeki özel grupların sorunlarıyla da uğraşmaktadır (Ören, 2013: 31). Bu bağlamda günümüzde sosyal politikalar toplumda korunmaya ihtiyaç duyan gruplara; engellilere, çocuklara, kadınlara, yardıma muhtaç kesimlere yönelmiş bulunmaktadır. Hatta kadın politikaları, engellilere yönelik politikalar, gençlere ve çocuklara yönelik politikalar artık sosyal politikanın ana konularında yer almaktadır (Koray, 2000: 11).

2. Türkiye’de Dezavantajlı Gruplara Yönelik Sosyal Politika Uygulamaları

Dezavantaj kelime olarak kendi kendine yetmeyen, bir takım araçlara ulaşma imkânı olmayan, sınırlı durumları anlatmak için kullanılmaktadır. Dezavantajlı gruplar, içindeki yaşadıkları toplumun, sosyal, kültürel ve ekonomik imkânlarından istedikleri gibi faydalanamayan gruplardır (Mayer, 2003: 2). Dezavantajlı bireyler toplumun çoğunun rahat bir şekilde ulaşabildiği eğitim, sağlık, istihdam, sermaye, öz saygı ve destek sistemleri gibi araçlara ulaşamayan kişilerdir.

Günümüzde dezavantajlı grupların tanımına yönelik tam bir görüş birliği bulunmamaktadır. Dezavantajlı gruplara yönelik tanımlarda kimileri bu gruplara engellileri, çocukları, kadınları ve yaşlı insanları alırken; bazı tanımlarda bu gruba eğitim seviyesi düşük insanlar da dahil edilmektedir. Dezavantajlı gruplara yönelik geniş bir tanımlama yapacak olursak; ekonomik durumu iyi olmayan, etnik ve dinsel statüleri bulunduğu toplumdan farklı olan, kendi kendine yetemeyen, yaşadığı toplumda sosyal ve ekonomik imkânları daha düşük olan gruplara dezavantajlı grup denebilmektedir. Bu çerçevede bakacak olursak bu gruba giren kitleler işsizler, yoksullar, engelliler, çocuklar, eğitimsiz kalmış bireyler, bağımlılar ve ayrımcılığa uğrayan insanlardır. Dezavantajlı grupların temel aldığı faktörler yaş, cinsiyet, bedensel durum ve etnik kökendir. Bedensel olarak yetersiz olan kişilerin toplumda rekabet etme şansı daha düşüktür. Aynı şekilde çocuk ve yaşlı sayılacak insanların da toplumda rekabet etme şansı zordur. Bununla birlikte kimi bireylerin etnik köken farklılığı, yaşadığı toplumdan farklı ise yaşadıkları topluma bağlı olarak dezavantajlı duruma düşebilirler (Elmas, 2018: 946-948). Günümüzde ataerkil toplumlarda kadınların erkeklere göre iş bulma imkânı daha düşüktür.

Türkiye’de sosyal devlet anlayışının temelleri 1961 Anayasası’yla atılmış, ancak bu yıllardan sonra kimi değişimler ve dönüşümler meydana gelmiştir. 1980 anayasasıyla toplumsal ve siyasal alanda değişikliğe gidilmiştir. Bu süreçte neo-liberal politikalar benimsenmiş, kamusal alanda küçülmeye gidilmiştir. Sosyal politikaların uygulanmasında sivil toplum örgütleri ve özel sektör önemli roller üstlenmiştir. Merkezi düzeyde bu dönemde önemli bir gelişme Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’na bağlı Dezavantajlı Gruplar Daire Başkanlığı’nın kurulmasıyla olmuştur. Kurum üçe ayrılmıştır. Bu kurumun hizmet vermiş olduğu kitleler çocuklar, engelliler ve kadınlardır (Marka, 2010: 28). Kamusal alanda sağlık, eğitim ve kültür alanlarında, ayrıca işsizlere ve ihtiyaç sahiplerine sosyal politikalar geliştirilmiştir. Bu politikaların uygulanması ise kamu kurumlarına ve yerel yönetimlere verilmiştir. 2000’li yıllara gelindiğinde ise yerel yönetimlerin ve belediyelerin görev ve yetkileri genişlemiştir. Sosyal politikaların halka yansıtılmasında özellikle yerel yönetimlerin etkili olduğu söylenebilmektedir. Nitekim yerel yönetimler hizmet sunumunda halka en yakın birimlerdir.

Türkiye toplumsal olarak karmaşık bir yapıya sahiptir. Türkiye’de göçler ile birlikte kırsal nüfusla kentsel nüfus birbirine karışmış ve kültürel farklılıklar meydana gelmiştir. Kültürel farklılıklar ekonomik ve coğrafik gerekçelerle dikkate alındığında; bu durum Türkiye’de dezavantajlı grupları meydana getirmiştir. Türkiye’de dezavantajlı gruplara yönelik sosyal politikalar 1990’lı yıllardan sonra AB’ye uyum sürecinden sonra başlamıştır (Berkün, 2017: 584-585). 2000’li yıllarda ise kanunlarla güvence altına alınmıştır. Bu kanunlarla hizmet sunumunda yaşlı, muhtaç ve özürllüler, engelliler ve çocuklara yönelik koruma politikaları benimsenmiştir (Uslu, 2011: 47-50).

3. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı; Kütahya’da dezavantajlı gruplara yönelik sosyal politika uygulamalarını toplanan veriler sonucunda değerlendirmektir. Bu değerlendirmeyi yapabilmek için Kütahya kent örneğinin merkez ilçesi seçilmiştir. Kütahya Belediyesi’nde uygulanan

sosyal politikaları ortaya koymak ve politikaların dezavantajlı gruplar üzerinde etkisini belirtmektir. Kütahya’da uygulanan sosyal politikaları ortaya koyabilmek için veri toplama ve kaynak tarama yöntemi kullanılmıştır.

Günümüzde birçok ülke sosyal devlet anlayışı gereği sosyal belediyeçilik uygulamalarını faaliyet geçirmiştir. Türkiye’de de sosyal belediyeçilik uygulamaları 2000’li yıllardan sonra önem kazanmış ve birçok belediyenin politikası haline gelmiştir. Bu belediyelerden biri de Kütahya Belediyesi’dir. Kütahya’da sosyal belediyeçilik anlayışı gereği bazı politikalar uygulamaya konulmuştur. Bu çalışmada, Kütahya belediyesinin sosyal politika uygulamaları toplanan veriler yorumlanıp çözümlenerek ortaya konulmuştur. Bu araştırma, Kütahya’da dezavantajlı gruplara yönelik uygulanan sosyal politikaları ortaya koyabilmek için Kütahya merkez ilçesi ile sınırlandırılmıştır. Toplanan veriler merkez ilçesine yönelik toplanmıştır.

4.Kütahya Belediyesinin Dezavantajlı Gruplara Yönelik Sosyal Politika Uygulamaları

Kütahya belediyesi sosyal belediyeçilik anlayışı çerçevesinde Kütahya merkez ilçesinde yaşayan dezavantajlı gruplar olan yoksullara, yaşlılara, gençlere, çocuklara, kadın ve engellilere yönelik sosyal belediyeçilik uygulamaları ele alınacaktır.

Yoksullara Yönelik Uygulamalar

Kütahya belediyesinin yoksullara yönelik uygulamaları; nakdi yardımlar, ekonomik durumu iyi olmayan asker ailelerine para yardımları, günlük sıcak yemek yardımı, evde tamir bakım yardımı, kırtasiye yardımı, yakacak yardımı, gıda yardımı, destek kartı yardımı, yolluk yardımı, okul kıyafet yardımı, ihtiyaç sahibi ekonomik durumu iyi olmayan ailelere bayramlık yardımı, yoksul gençlere toplu nikâh törenleri ve toplu sünnet yardımlarından oluşmaktadır.

Yaşlılara Yönelik Uygulamalar

Kütahya belediyesi yaşlılara yönelik sosyal politika uygulamaları evde bakım ve tamir hizmeti, 65 yaş üstü ücretsiz ulaşım, yaşlılara yönelik evde yemek hizmeti ve hobi evleridir.

Hobi evleri emekli olmuş yaşlı insanları sosyal hayata katılabilmesini sağlamak amacıyla belediye tarafından uygulanmış bir faaliyettir. Bu amaçla 2015 yılında Kütahya porsuk çayı etrafında küçük bahçeli 39 tane hobi evleri oluşturulmuştur. Bu evler kiralama yöntemi yaşlı insanlara verilmiştir. Kiralama yöntemi ise her yılsonunda çekilişle gerçekleşmektedir. Bunda amaçlanan yaşlı insanların toplumsal hayata katılmaları ve doğayla iç içe yaşamalarını sağlamaktır. Burada emekli insanlar kendi meyve sebzelerini üretme imkânına sahip olacaktır (<http://www.kutahya.bel.tr/duyuru.asp?id=24>, 2018).

Gençlere ve Çocuklara Yönelik Uygulamalar

Kütahya belediyesi gençlere ve çocuklara yönelik gençlik merkezleri, gençlere yönelik öğrenci evleri, amatör spor kulüplerine yardım, genç öğrencilere ulaşım yardımı, kütüphaneler, toplu sünnet törenleri, çocuk oyun parkları, okul kıyafeti yardımı, bilgi evleri vb. gibi sosyal hizmetler de bulunmaktadır.

Kadınlara Yönelik Uygulamalar

Kütahya belediyesinin kadınlara yönelik uygulamaları Kütahya Hanımlar Lokali, Kütahya Belediyesi Kadın Çalışma Merkezi vb. gibi hizmetler çerçevesinde ele alınacaktır.

Kütahya Hanımlar Lokali, 2017 yılında faaliyete geçen tesisin içerisinde sadece bayanların faydalanabileceği yüzme havuzu, sauna, hamam, fitness, pilates ve zumba, masa tenisi ve satranç gibi spor etkinliklerini vardır. Bu tesisin amacı kadınların sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasına yöneliktir. Bu lokalde kadınların kendilerini geliştirebilecekleri, ev ve iş yaşamında başarılı olabilecekleri kurslar verilmektedir. Lokallerde verilen başlıca kurslar resim, ahşap boyama kursu, yemek kursu, ebru sanatı, yabancı dil kursu, yüzme kursu ve iş geliştirme kurslarıdır (<http://www.kutahya.bel.tr>, 2018).

Sonuç ve Öneriler

Tarihten günümüze gelinen süreçte sosyal politikaların ortaya çıkışı ve yaygınlaşmasını sağlayan birtakım temel gelişmeler söz konusu olmuştur. Bunlardan ilki sanayileşmedir. Avrupa'da XVIII. yüzyılın ikinci yarısında sanayileşmeyle birlikte ortaya çıkan işçi sınıfının sorunlarının çözülmesine yönelik kimi sosyal politikalar üretilmeye başlanmıştır. Bu politikalar genelde işçi sınıfının sorunları çerçevesinde değerlendirildiğinden, günümüzdeki anlamıyla sosyal politikanın açıklanmasında yetersiz kalmıştır.

Sanayileşme sonrası kentlere doğru göçlerin yoğun bir şekilde artması, kentlerde gecekondulaşma, altyapı yetersizliği, çevre kirliliği, yoksulluk vb. sorunların da ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu sorunların artması ile devletlerin sorunlara müdahalesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Sanayileşme sonrası dönemden, XX. yüzyılın başlarına kadar olan dönemde sosyal politika uygulamaları giderek çeşitlenmiştir. İşçi sorunlarının çözümünün yanı sıra yoksulluğun ve işsizliğin azaltılması, çocukların korunması gibi konular sosyal politika uygulamalarına dahil edilmiştir. Bu dönemde devletler toplumun güçsüz kesimlerinin sorunlarına yönelik çözüm arayışına girerek, sosyal politikanın temellerinin atılmasını sağlamışlardır.

Günümüzde belediyelerin sosyal belediyecilik faaliyetlerinde üstlenmiş oldukları sorumlulukları en iyi şekilde yerine getirebilmeleri, kaynak bulma noktasındaki sorunların da çözümüne bağlıdır. Diğer bir değişle Türkiye'de belediyelerin sosyal faaliyet yürütebilmesi için yeterli maddi imkânlarının sağlanması gerekmektedir. Dolayısıyla merkezi yönetimlerin bu anlamda belediyeleri desteklemesi oldukça önemlidir. Belediyelerin merkezi yönetimlerin desteği ile bütçelerinin artması durumunda, vermiş oldukları hizmetlerin kalitesi de artış gösterecektir. Nitekim sosyal politikaların sağlıklı, çözümücü ve etkili olabilmesi merkezi yönetim ve yerel yönetimlerce işbirliği içinde, koordineli bir şekilde yapılmasına bağlıdır.

Genel olarak bu çalışmada Kütahya Belediyesi'nin 2014-2017 yılları arası dezavantajlı gruplara yönelik uygulamış olduğu sosyal politika uygulamaları ele alınarak incelenmiştir. Kütahya Belediyesi'nin sosyal belediyecilik anlayışı gereği, uygulamış olduğu sosyal politikalarla, Kütahya'da yaşayan vatandaşların refahını yükseltmeyi, vatandaşların sorunlarına çözüm önerileri getirmeyi hedeflemiştir. Dolayısıyla sosyal denge ve barışın sağlanmasına çalışmıştır.

Kütahya Belediyesi tarafından yoksullara yönelik nakdi yardımlar, günlük sıcak yemek yardımı, kırtasiye yardımı, yakacak yardımı, destek kartı yardımı, okul kıyafet yardımı, bayramlık yardımı gibi ekonomik yardımlar yapılmıştır. 2014 yılında 175 kişiye nakdi yardım yapılmışken; 2017 yılında ise 187 kişiye nakdi yardımda bulunulmuştur. Buna göre yoksullara yönelik yapılan nakdi yardımlar verilen kişi sayısında artışlar meydana gelmiş, yoksulların refah seviyesinin yükseltilmesine yönelik faaliyetlerde bulunulmuştur.

Kütahya Belediyesi'nin engellilere yönelik uygulamaları arasında evde bakım hizmetleri, aynî yardımlar (tekerlekli sandalye vb.) ve çevre düzenlemeleri gibi hizmetler bulunmaktadır. 2014 yılında 75 kişiye aynî ve nakdi yardım verilmişken, 2017 yılında 92 kişiye yardım yapılmıştır. Engelli vatandaşlara yönelik ulaşım hizmetlerinin kolaylaştırılması amacıyla mevcut araçların durakları yenilenmiş, otobüslerle rahat ulaşım sağlayabilmeleri için çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca engellilere yönelik KİOSK şarj istasyonları da kurulmuştur. Dolayısıyla Kütahya Belediyesi engellilere yönelik önemli sosyal hizmetler yapmıştır.

Kütahya Belediyesi'nce ekonomik gücü yeterli olmayan yaşlılara yönelik yardımlar da yapılmıştır. 2014 yılında 195 kişiye evde bakım ve temizlik hizmeti verilmişken, 2017 yılında ise 37 kişi bu hizmetten yararlandırılmıştır. Bu açıdan yaşlılara yönelik verilen hizmetlerde yıllara göre önemli düşüşler gözlemlenmiştir. Kütahya gibi yaşlı nüfusunun fazla olduğu bir ilde yaşlılara yönelik bakım ve temizlik hizmetleri yeterli görülmemektedir. Belediye tarafından yaşlılara yönelik yapılan önemli bir çalışmada hobi evleridir. Bu sayede onlara

doğayla iç içe, sağlıklı ortam sunulmaya çalışılmıştır. Ayrıca kültürel ve sanatsal gezi faaliyetleri de düzenlenmektedir.

Kütahya Belediyesi'nin gençlere ve çocuklara yönelik uygulamaları; ulaşım yardımı, toplu sünnet törenleri, bilgi evleri, gençlik merkezleri, öğrenci evleri ve okul kıyafeti yardımlarıdır. Belediye bünyesinde kurulan gençlik merkezlerinde gençlerin uyuşturucu, esrar vb. kötü alışkanlardan uzak tutulması için gençlik kampları, çeşitli sportif etkinlikler, dans, enstrüman eğitimi gibi faaliyetler yapılmaktadır. Ayrıca Kültür ve Sanat Akademisi'nde gençlere birçok eğitim ve seminerler verilmiştir. 2014 yılında genç öğrencilere verilen barınma hizmeti sayısı 29 iken, 2017 yılında 19 kişiye barınma hizmeti verilmiştir.

Kütahya Belediyesi'nin kadınlara yönelik uygulamaları genelde Hanımlar Lokali, Kadın Çalışma Merkezi gibi kuruluşlar tarafından yapılmaktadır. Bu merkezlerde zumba, plates, hamam, sauna, yüzme havuzu, masa tenisi, satranç gibi faaliyetler yapılmakta ve kadınların kendilerini geliştirmelerine yönelik çeşitli kurslar, eğitimler ve danışmanlık hizmetleri verilmektedir.

Kütahya Belediyesi'nin dezavantajlı gruplara yönelik sunmuş olduğu bazı hizmetler bulunmaktadır. Bu hizmetler sosyal belediyecilik kapsamında Kütahya'da vatandaşların sorunlarına çözüm üretmeye çalışmıştır. Ancak yapılan bu hizmetlerin diğer belediyelerle karşılaştırıldığında çeşitlenmesi ve artırılması gerekmektedir. Buna göre yukarıda anlatılan belediye hizmetlerine ek olarak Kütahya Belediyesi tarafından engellilere yönelik iş edinme kurslarının yaygınlaşması, engelli ailelerine yönelik destek hizmetlerinin artırılması gerekmektedir. Yaşlılara ilaç desteği ve ücretsiz muayene hizmetleri de verilmelidir. Belediye çocukların sosyal gelişimlerini sağlayabilmeleri için çocuk meclisleri ve çocuk kulüpleri de açabilir. Ayrıca Kütahya Belediyesi şiddete maruz kalmış kadınların korunmasına yönelik danışmanlık ve rehabilitasyon hizmetleri de vermelidir.

Kaynakça

Tokol, A. (2000) Sosyal Politika, Bursa, Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayını, no: 163.